

§ 55 KS/2022:67 133

Yttrande till Justitiedepartementet angående åtgärder för en jämnare fördelning av boende för vissa skyddsbehövande**Kommunstyrelsens arbetsutskott beslutar****att överlämna yttrande över åtgärder för en jämnare fördelning av boende för vissa skyddsbehövande till Justitiedepartementet.****Bakgrund**

Justitiedepartementet har skickat utkast till lagrådsremiss "Åtgärder för en jämnare fördelning av boende för vissa skyddsbehövande" på remiss till Flens kommun den 11 april 2022. Remissvaret ska vara Justitiedepartementet tillhanda senast 29 april 2022.

Rysslands invasion av Ukraina har lett till att flera miljoner människor är på flykt i Europa. Den 4 mars 2022 beslutade Europeiska unionens råd att aktivera direktiv 2001/55/EG av den 20 juli 2001 om miniminormer för att ge tillfälligt skydd vid massiv tillströmning av fördrivna personer och om åtgärder för att främja en balans mellan medlemsstaternas insatser för att ta emot dessa personer, det så kallade massflyktsdirektivet. Sedan invasionens början har ett stort antal personer sökt skydd i Sverige. Det är Migrationsverkets ansvar att ordna boendet för dessa personer. Förslagen som presenteras i föreliggande lagrådsremiss ska möjliggöra för kommunerna att bistå Migrationsverket i att ordna boende för de som beviljas uppehållstillstånd med tillfälligt skydd. Migrationsverket ska även fortsättningsvis ha huvudansvaret för mottagandet.

Kommunstyrelsens arbetsutskott

2022-04-25

Förslagen

Lagrådsremissen innehåller förslag om ändringar i lag (1994:137) om mottagande av asylsökande med flera (LMA) och en ändring i lag (2008:344) om hälso-och sjukvård åt asylsökande med flera. Förslagen föreslås träda i kraft den 1 juli 2022. Dessa lagar ändras så att de gäller från den tidpunkt då utlänningen ansöker om tillfälligt skydd hos Migrationsverket. I nuläget gäller de från att uppehållstillstånd med tillfälligt skydd beviljats.

Förslaget innebär vidare att Migrationsverket, genom LMA, får möjlighet att, samtidigt som myndigheten behåller huvudansvaret för mottagandet, anvisa en kommun att ordna boendet för personer med uppehållstillstånd med tillfälligt skydd. Kommunerna ges behörighet, genom LMA, att anordna boenden för dessa personer. Regeringen ska besluta i förordning om antalet som kan anvisas en kommun, prioritering vid anvisningar, fördelningen av anvisningar, inom vilken tid kommunen ska ordna boende. Kommuner som har anvisats att ordna boenden för personer med uppehållstillstånd med tillfälligt skydd ska ha rätt till statlig ersättning för sina kostnader. Ersättning för kostnader för boende ska ersättas enligt ett schablonbelopp. Om Migrationsverket gör en anvisning är kommunen skyldig att ordna boende. En anvisning kommer inte gå att överklaga. Några särskilda krav på typ av boende ställs inte. Det är upp till kommunen att avgöra hur skyldigheten ska fullgöras i ett enskilt fall. Skyldigheten kan dock inte fullgöras genom placering i en annan kommun.

Förslaget innebär också att regeringen får meddela föreskrifter kopplat till de nya lagförslagen. Dessa kan komma att innehålla sådant som antal boendeplatser per län och kommun, om utlänningar som bor i anläggningsboende ska prioriteras framför dem med eget boende vid anvisning av en kommun samt hur lång tid en kommun har på sig att ordna med boende från det att en anvisning har skett.

Kommunstyrelsens arbetsutskott

2022-04-25

Yttrande över förslaget

Yttrandet fokuserar på de konsekvenser förslaget kan tänkas få som Flens kommun anser saknas i utkast till lagrådsremiss.

I förslaget framhålls att tidigare och totalt mottagande av asylsökande i kommunen är exempel på faktorer som ska inverka på fördelningen tillsammans med förutsättningar på arbetsmarknaden och befolkningsstorlek. Flens kommun kan redan konstatera att det inte ser ut att bli så i praktiken. Sett till tidigare mottagande av asylsökande, har Flens kommun, det proportionerligt största mottagandet i Södermanlands län, sett till befolkningsstorlek. Kommunen hade därtill den högsta arbetslösheten i länet i mars månad 2022. Detta avspeglas inte i det kommunal som Länsstyrelsen Södermanland har föreslagit för Flens kommun. Det är av stor vikt att de hänsynstaganden som lagstiftaren beslutar om gällande fördelning följs samt att det finns transparens kring de beräkningsgrunder som ligger till grund för förslag till kommunal.

Flens kommun anser att det bör framgå av förslaget att Migrationsverket, utifrån sitt huvudansvar för mottagandet, ansvarar för att på ett tidigt stadie initiera dialog med kommunerna för att säkerställa ett välfungerande mottagande utifrån rådande lokala förutsättningar.

I samtal med Länsstyrelsen i Södermanland och Migrationsverket har det framkommit att Migrationsverket, om lagförslagen går igenom, förväntar sig att kommunerna ska kunna ta över ansvaret för boenden som de upphandlat. Ur detta perspektiv är det viktigt att dessa boenden håller god standard så att övergång och drift fungerar smidigt för kommunerna.

Kommunerna genomförde på uppdrag av Länsstyrelserna en boendeinventering i mars 2022. De iordningställda platser som kommunerna rapporterade in bör prioriteras när det gäller turordning för mottagande för att på så vis ge kommunerna bättre planeringsförutsättningar.

Kommunstyrelsens arbetsutskott

2022-04-25

Enligt förslaget ska kommuner som har anvisats att ordna boenden för personer med uppehållstillstånd med tillfälligt skydd ha rätt till statlig ersättning för sina kostnader. Det råder dock sedan tidigare ett osäkert rättsläge vad gäller ansvar vid behov av särskilt boende och hemtjänst för de som omfattas av LMA. I väntan på praxis från Högsta förvaltningsdomstolen gör Sveriges kommuner och regioner (SKR) tolkningen att det ingår i LMA och därmed är Migrationsverkets ansvar att tillgodose de behov av anpassat boende och stöd i hemmet som massflyktingar har till följd av exempelvis ålder eller funktionsnedsättning. I samtal med representanter från Migrationsverket på regional nivå framfördes dock att de gör tolkningen, tvärtemot vad SKR anser, att det är kommunernas ansvar. Det osäkra rättsläget försvårar kommunernas planeringsförutsättningar, då det kan uppstå merkostnader för kommunerna och personer med särskilda behov kan potentiellt påverkas negativt. Det är önskvärt att ansvarsfördelningen klargörs så skyndsamt som möjligt. Är ansvaret kommunernas ska full kostnadstäckning från staten utgå.

Föreliggande förslag rör specifikt boendefrågor men Flens kommun vill poängtera vikten av att regeringen återkommer i andra frågor kopplade till flyktingmottagandet från Ukraina. I anslutning till boende uppstår en rad andra frågor som påverkar kommunerna såsom förskola, skola samt tillgång till arbetstillfällen och statlig service. Regeringen har varit tydlig med att det är arbetslinjen som gäller för de med tillfälligt skydd. Därmed är det högst relevant att regeringen säkerställer att Arbetsförmedlingens lokala närvaro fungerar på ett tillfredsställande sätt, vilket Flens kommun inte anser att det gör idag. Därtill anser Flens kommun att kommunerna ska ersättas för faktiska kostnader för förskola och inte som idag, bara för den begränsade tid som ryms inom allmän förskola, om föräldrarna arbetar heltid.

Skickas till:

Justitiedepartementet

Akt